

DE VLAAMSE MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

DE VLAAMSE MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

DE VLAAMSE MINISTER VAN MOBILITEIT EN OPENBARE WERKEN

MEDEDELING AAN DE VLAAMSE REGERING

**Betreft: Rapportage voortgang Economisch Netwerk Albertkanaal (ENA) –
periode januari – mei 2021**

Samenvatting

Op 11 september 2020 besliste de Vlaamse Regering om het planningsproces voor het GRUP Zolder Lummen Zuid stop te zetten. In de verdere mededeling werden verschillende initiatieven opgelijst met betrekking tot de ontwikkeling van het Economisch Netwerk Albertkanaal (ENA). Hierbij werd tevens voorzien in een regelmatige rapportage aan de Vlaamse Regering.

Deze mededeling betreft de tweede voorziene rapportage over de voortgang van de toen opgelijste initiatieven aangevuld met een aantal meer recente. Deze rapportage komt tegemoet aan de driedelige bekommernis van de Vlaamse regering bij de verdere ontwikkeling van het ENA:

1. Het belang van voldoende watergebonden bedrijfspercelen en het verder zoeken naar opportuniteiten tot (versnelde) ontwikkeling waar mogelijk teneinde ten volle de waterweg in te zetten als duurzame vervoersas;
2. Voldoende zicht krijgen op vraag en aanbod binnen het ENA en in ruimere zin binnen de watergebonden gebieden langsheen het Albertkanaal, teneinde verdere besluitvorming bij het aansnijden van nieuwe gebieden daadkrachtig te motiveren;
3. Voldoende stappen vooruit zetten in de nog hangende dossiers van het ENA en knelpunten detecteren en trachten te ontmijnen.

Op alle drie vlakken werd door de leden van het Dagelijks Bestuur van het ENA onmiddellijk na de beslissing van 11 september 2020 vooruitgang geboekt.

1. HISTORIEK EN SITUERING

Voor het Economisch Netwerk Albertkanaal (ENA) is sedert verschillende jaren een uitvoeringstraject lopende voor de realisatie van diverse initiatieven. Op 23 april 2004 besliste de Vlaamse Regering reeds over de nadere uitwerking van het ENA, en op 17 juli 2015 werd de balans opgemaakt en het geheel geactualiseerd. Eén van de acties had betrekking op de ontwikkeling van het gebied 'Zolder Lumen Zuid'. Hiervoor werd na onderzoek van de zoekzone een gewestelijk RUP opgemaakt. Op 11 september 2020 besliste de Vlaamse Regering na het openbaar onderzoek evenwel om dit proces stop te zetten. Naast de verschillende acties die momenteel in uitvoering zijn in het gebied, ook voor niet-economische activiteiten, werd specifiek in de betreffende mededeling aangegeven op welke vlakken er een bijkomende inzet zou zijn naar de uitvoering. Ook werd er aangegeven om regelmatig te rapporteren aan de Vlaamse Regering over de voortgang. Het Dagelijks Bestuur van het ENA kwam in die op 21 september 2020 samen om de hernieuwde opdracht van de Vlaamse regering toe te wijzen aan de juiste actor met het oog op spoedige vooruitgang. In een eerste voortgangsrapportage van 18 December 2020 (VR 2020 1812 MED.0439/1) werd een stand van zaken opgemaakt voor de periode september-december 2020.

Vanuit het Vlaams perspectief werden en worden de doelstellingen en de prioritaire initiatieven in het gebiedsprogramma voor het ENA hierbij onderlijnd. Het ENA blijft na de zeehaven van Antwerpen de belangrijkste regio voor wat betreft de groei van de tewerkstelling.

In deze mededeling wordt een stand van zaken voor deze acties naar voren geschoven, die ook direct invulling geven aan de betreffende ambitielijn. In de schoot van het Dagelijks Bestuur ENA en via initiatieven van de betrokken vakministers is er effectief werk gemaakt van deze acties. Hieronder wordt de stand van zaken meegegeven van de:

- Realisaties op bestaande terreinen,
- Realisaties in relatie tot planningsprocessen,
- Andere relevante prioritaire initiatieven.

2. INHOUD - VOORTGANG VERDERE ONTWIKKELING ENA

Waterwegen en binnenvaart zijn meer dan ooit de vervoersmodus waarop versterkt dient te worden ingezet in het belang van mobiliteit én klimaat. Het Vlaamse vervoersbeleid stelt dan ook terecht ambitieuze modal split-streefcijfers voorop met een beduidende groei van het aandeel van de binnenvaart. Waar het mogelijk is worden watergebonden bedrijventerreinen gerealiseerd en uitgerust met kaaimuren, waar de overslag van goederen in bulk, in containers of op paletten kan gebeuren. De Vlaamse Regering blijft maximaal inzetten op watergebonden bedrijvigheid binnen het Economisch Netwerk Albertkanaal (ENA). Ook de verder herstructurering en inbreiding van reeds bestaande (bestemde) terreinen blijft een prioriteit voor de Vlaamse Regering.

2.1. REALISATIES BESTAANDE TERREINEN

Langs het Albertkanaal op het grondgebied van de provincie Limburg werden eerder verschillende terreinen vermeld die direct aan de kade gelegen zijn en reeds voor onmiddellijke ontwikkeling in aanmerking komen via De Vlaamse Waterweg nv. Dat wil zeggen zonder nieuw ruimtelijk uitvoeringsplan en zonder tussenkomst van de Vlaamse minister van Omgeving. Er kan gesteld worden dat intussen potentiële kandidaten zich aanboden voor de diverse terreinen, maar de Vlaamse Waterweg nv tot op heden niet overging tot het verlenen van concessies of gelijkaardige toewijzingen.

Genk-Zuid-Kaatsbeek

Voor dit bedrijventerrein van 136 ha is er nog ongeveer 25 ha in ontwikkeling, de rest is reeds uitgegeven en in gebruik genomen. De infrastructuur is aangelegd en de resterende percelen worden aangeboden op de markt. Hiervan 11 ha. direct aan de kade en 14,5 ha en nog 7 ha niet direct aan de kade, maar achterliggend met geen eigen laad- en los mogelijkheid. Het terrein zal in juni 2021 in de markt gezet worden.

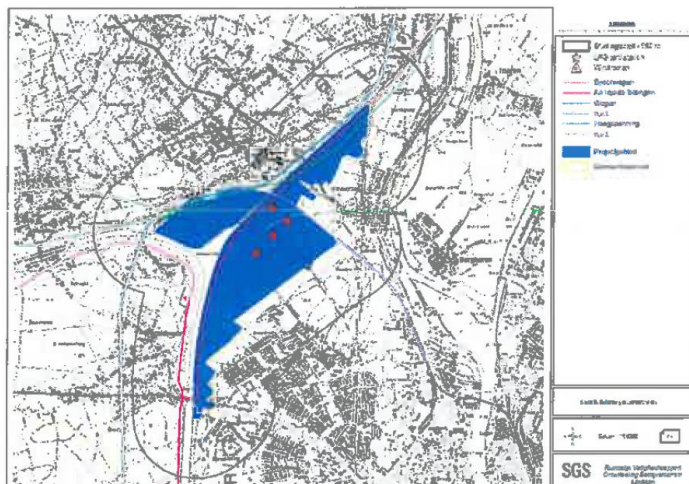
Zolder-Lummen (Dossche site) te Lummen

De Dossche site werd 13 jaren geleden overgenomen, de toenmalige fabriek is reeds afgebroken. Er is 7,5 ha beschikbaar direct aan de kade. Dit terrein wordt momenteel gebruikt als montageterrain in het kader van de verhoging van de bruggen over de E313 en het Albertkanaal en kan nog verschillende jaren niet aangeboden worden op de markt. De gronden komen eind 2023 beschikbaar.

Lanaken en Albertknoop te Lanaken

In aansluiting op de mededeling aan de Vlaamse Regering van 18 december 2020 werd voor wat betreft Lanaken vanuit het Dagelijks Bestuur ENA op 24 februari 2021 en op 6 mei 2021 overleg gevoerd in een stuurgroep samengesteld met vertegenwoordigers van het Kabinet van de Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken, het Kabinet van de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, De Vlaamse Waterweg nv, departement Omgeving en de gemeente Lanaken. Bedoeling van dit overleg is om de verschillende terreinen in deze omgeving (Lanaken, Albertknoop,...) versneld te kunnen realiseren.

- Voor het reeds herbestemde terrein Lanaken is de ontwikkeling reeds opgestart. De infrastructuur is aangelegd en het terrein genivelleerd. De kade wordt voorzien via een PPS constructie, zodra potentiële ontwikkelingen een toewijzing krijgen van De Vlaamse Waterweg nv. Het terrein zal in 2021 in de markt gezet worden. De verder ontwikkeling ook van het meer noordelijk gebied is nog voorwerp van bespreking.
- Daarnaast wordt nagegaan met de gemeente Lanaken welke mogelijkheden er zijn voor de ontwikkeling van het bedrijventerrein aan de overzijde, met name Albertknoop (voorheen Lanaekerveld), waar op 19.05.2017 het GRUP werd goedgekeurd van ca. 90 ha groot en in de schoot van de Benelux Comté van Ministers akkoorden werden bereikt over de beperking van de geluidshinder. De ontwikkeling van het ganse gebied werd in de afgelopen jaren ook bekeken met de verschillende kernactoren, waaronder ook Maastricht en de twee betrokken provincies.

Locatiekaart, gemeente Lanaken, 2020

Het masterplan dat werd opgemaakt voor dit gebied en de ruimere regio vormt nog steeds de basis voor de verdere planning, maar is aan een actualisatie toe. Vanuit het Dagelijks Bestuur ENA wordt voorgesteld om samen met gemeente Lanaken een gezamenlijk initiatief te nemen teneinde te komen tot een voorstel voor een versnelde, gefaseerde ontwikkeling van het gebied. Dit onder meer via overleg over de Air Liquide leiding en de leemontginning. Hierbij zal maximaal getracht worden om de versnelling en fasering mogelijk te maken.

De visie van de gemeente op een versnelde ontwikkeling van de bedrijventerreinen in Lanaken werd half november ontvangen. Ze stelt een gefaseerde ontwikkeling voor op basis van de ruimere mogelijkheden die het GRUP Albertknoop uit 2017 biedt. Er is in de Albertknoop reeds werk gestoken in de heraanleg van de groene verbinding doorheen het gebied (Zouwdal) die eind 2020 zal gerealiseerd zijn en van de fietsverbindingen.

Grosso modo wordt er op vier zaken verder gewerkt:

- 1) de fasering in de ontleming (vastgelegd in 3 fasen met oplevering in 2023, 2026 en 2032),
- 2) de verlegging van de buisleidingen die gelegen zijn langs de oever,
- 3) de eigendomsoverdracht van de ontleemde gronden,
- 4) de mogelijkheden om het terrein gefaseerd te ontwikkelen. Het verplaatsen van de leidingen, de fasering in de ontleming en het groot hoogteverschil maken dat dit een complexe oefening zal worden.

In uitwerking hiervan vindt ook afzonderlijk bilateraal overleg plaats door De Vlaamse Waterweg nv en wordt nagegaan welke infrastructuur moet worden voorzien (bv kades), wordt met de Leembank de fasering van de leemontginning verder op punt gezet en met Air Liquide voor de mogelijkheden om de bestaande leiding (eerder) te verplaatsen. Op basis van de conclusies wordt thans (ook juridisch) nagegaan welke haalbare stappen en financiële verdeling mogelijk is, mede in relatie tot de investeringen die de Vlaamse Regering voorziet in het kader van het Vlaams Relanceplan. Volgend overleg met de gemeente is voorzien rond de zomer 2021.

ENA Poort Genk - Genk-Zuid / Fordsite

Op 22 oktober 2013 maakte Ford Europa bekend dat men de auto-assemblage fabriek te Genk wenste te sluiten, hetgeen op 18 december 2014 ook effectief gebeurde. Op 20 december 2013 ondertekende de minister bevoegd voor economie namens de Vlaamse Regering met Ford een overeenkomst waardoor per 31 december 2015 de site werd overgedragen aan het Vlaamse Gewest. Op 17 juli 2015 besliste de Vlaamse Regering om voor de herontwikkeling de site als een herstructureringsproject toe te voegen aan het ENA-programma. Er werd vervolgens onder leiding van het Agentschap Innoveren en Ondernemen een proces opgestart.

In augustus 2016 werd het Masterplan Ford Genk goedgekeurd door de minister bevoegd voor economie, de stad Genk en De Vlaamse Waterweg nv. Hiermee werden de krijtlijnen uitgezet. De afbraak van de gebouwen, de sanering van de gronden en de aanleg van de infrastructuur op het terrein werden gezamenlijk voorbereid door het Agentschap Innoveren en Ondernemen en De Vlaamse Waterweg nv, waarbij de laatste tevens instond voor de uitvoering op het terrein. Ten dien einde verwierf De Vlaamse Waterweg nv op 14 december 2017 de A (openbare zone) en de C-zone (watergebonden zone) met een oppervlakte van 90 ha.

In hoofdzaak kan een onderscheid gemaakt worden tussen 3 grote uitvoeringstrajecten:

- 1) Afbraak watergebonden zone. In september 2017 werd gestart met de sloop in zone A en C. De werf werd in januari 2019 afgerond.
- 2) Sanering. Middels een gefaseerde aanpak werd de sanering uitgevoerd. In april 2020 werden de eigenlijke werken beëindigd. De monitoring van ontgraven zones loopt nog tot eind 2027. Tevens wordt momenteel de aanpak van de pluimzones onderzocht, met als einddoel de conformverklaring van bodemsaneringsprojecten hierrond.

- 3) Aanleg van nieuwe infrastructuur en kaaimuur. De omgevingsvergunning werd op 3 mei 2021 bekomen. De officiële start van de werken voor de infrastructuur is 8 juni 2021 om te eindigen in 2023. De kadewerken starten in augustus 2021 om te eindigen eind 2022.

Het terrein is inmiddels volledig toegewezen en volop in realisatie. Er worden vanuit de Vlaamse Regering heel wat middelen geïnvesteerd in dit gebied 'ENA Poort Genk' (of ENA Port of Limburg). De Raad van Bestuur van De Vlaamse Waterweg nv heeft op 22 februari 2017 concessies toegekend aan H. Essers en Port of Limburg voor de volledige oppervlakte van zone C (watergebonden zone). Op 25 mei 2018 werd de verkoopakte verleden waarbij het Vlaams Gewest de gronden van zone B (niet watergebonden zone) aan Genk Green Logistics verkoopt. Het Agentschap Innoveren en Ondernemen bereidt momenteel samen met stad Genk en De Vlaamse Waterweg nv de uitgifte van 4,5 ha voor ondersteunende functies in de zone A voor.

2.2. REALISATIES IN RELATIE TOT PLANNINGSPROCESSEN

In de schoot van het Dagelijks Bestuur van het Economisch Netwerk Albertkanaal (ENA) zijn reeds de opportuniteiten geïdentificeerd voor de realisatie van bedrijventerreinen op korte en langere termijn, middels nieuw ruimtelijk uitvoeringsplannen. Dit conform de beslissing van de Vlaamse Regering van 17 juli 2015 betreffende de verdere ontwikkeling van het ENA.

Insteekhaven Lummen

Zoals eerder medegedeeld is verdere besluitvorming en de herneming van het proces voor dit gebied mogelijk na een beperkte actualisatie van de ontsluitingsstudie door het beleidsveld Mobiliteit en Openbare Werken. Hierin zullen de verschillende varianten op vlak van ontsluiting worden bekeken in een ruimer perspectief / gebied en rekening houdend met de bezwaren en varianten die tijdens het eerdere openbaar onderzoek werden ingediend. Voor de aanpak werd er in het DB ENA en na besprekingen vanuit het kabinet Mobiliteit en Openbare Werken op 21 september 2020 een akkoord bereikt over de verdere aanpak en de financiering van de studie. De Vlaamse Waterweg nv is aangeduid als trekker van de studie.

Begin 2021 werd de opmaak van een bestek en een financieringsovereenkomst afgerond. Op 21 februari 2021 gaf het Dagelijks Bestuur ENA haar goedkeuring over de opdrachtsomschrijving en de financieringsovereenkomst. De prijsvraag voor de opdracht werd op 18 maart 2021 uitgestuurd en op 11 mei 2021 gegund, en werd een samenwerkingsovereenkomst De Vlaamse Waterweg nv, departement Mobiliteit en Openbare Werken/Agentschap Wegen & Verkeer en het departement Omgeving op 5 mei 2021 ondertekend. De startvergadering had plaats op 31 mei 2021. De studie is beperkt naar doelstelling, scope, en dient op korte termijn te worden uitgevoerd. Hiervoor zal er ook overleg worden gevoerd met de twee betrokken gemeenten Lummen en Heusden-Zolder. Na afwerking van de kortlopende opdracht zal worden nagegaan hoe het verdere traject kan vorm krijgen en kan het planningsproces terug opgestart worden. De feitelijke afweging van de ontsluitingsscenario's, alsmede het inrichtingsscenario 6, zoals eerder herbevestigd in het besluit van de Vlaamse Regering van 17 juli 2015, zal gebeuren in de loop van dat (geïntegreerd) planningsproces.

Gebiedsprogramma ENA Wommelgem/Ranst (Zwaaiikom Ranst)

Zwaaiikom/Ranst werd zoals eerder medegedeeld en beslist op 18 december 2020 toegevoegd als een deelproject in het gebiedsprogramma ENA Wommelgem/Ranst, evenals de toekomst van de verkeerswisselaar E313/E34, de Tappelbeek en Kapelleveld 2. De Vlaamse regering besliste verder om een mogelijk alternatieve invulling voor deze locatie te onderzoeken. Dit in de vorm van een spaarbekken (waterleidingbedrijf Water-Link) dat zou kunnen passen in het kader van de Blue Deal, de strijd tegen de droogte en zoektocht naar ruimte voor water. De 14 deelprojecten van het gebiedsprogramma ENA Wommelgem/Ranst werden in drie sporen onderverdeeld en in de afgelopen maanden verder uitgewerkt: mobiliteit, economie, en open ruimte.

Het onderzoek naar de aanpassing van de E313/A34 en naar de verkeerswisselaar E313/E34 (zie alternatieven in kader van het plan-MER) uit het *spoor mobiliteit* maken tevens deel uit van het complex project Oostelijke Verbinding (startbeslissing van 11 december 2020). De afstemming van dit complex project en de deelprojecten uit het gebiedsprogramma ENA Wommelgem/Ranst wordt via een brede overlegstructuur opgevolgd. Voor de (andere) deelprojecten van het gebiedsprogramma is ook reeds bijkomend (voorbereidend) overleg gevoerd:

- De aanpak voor de verwezenlijking van een hoogwaardig openbaarvervoersas (HOV-as) Antwerpen-Groenpool werd met de betrokken partners besproken en in een volgende stap met de Vervoersregio Antwerpen. Het is de bedoeling om voor het gedeelte binnen de Groenpool in kader van het planningsproces na te gaan welke de mogelijke opties en ruimte-inname kan zijn.
- Voor de vervollediging van het fietssnelwegennetwerk werd een eerste overleg met de provincie Antwerpen afgesproken om dit mee te nemen in het planningsproces voor de Groenpool en tegelijk tevens gezamenlijk na te gaan hoe de realisatie kan plaats vinden.
- Voor de realisatie van de Nieuwe Maasweg in Ranst werd in overleg (departement Omgeving Agentschap Natuur en Bos, DLV, gemeente en POM) een voorstel voor verdere aanpak, ook in relatie tot de verdere ontwikkeling van de Groenpool Antwerpen, besproken.

Het is de bedoeling om voor het complex project in het najaar te komen tot een ambitienota waarin de conclusies van het overleg, de verschillende alternatieven of scenario's op vlak van infrastructuur en mobiliteit worden omschreven en de afstemming verder wordt geduid. Waar er raakvlakken zijn zullen deze dan op een zelfde manier in het vervolgtraject van het ENA gebiedsprogramma kunnen worden meegenomen.

Binnen het *spoor economie* startte VLAIO vanuit een totaalbenadering van het bestaande en het te plannen bedrijventerreinenaanbod een driedelig onderzoek op:

- deel A: uitwerken van een economische profilering voor de toekomstige watergebonden bedrijventerrein, op te starten rond de zomer 2021.
- deel B: uitwerken van een herstructureringsstrategie en een programma voor de bredere zone Wommelgem/Ranst. Voorbereiding tegen oktober, verder opstart in het najaar 2021.
- deel C: verfijnen en concretiseren van de zoekzone voor een nieuw bedrijventerrein Lage Keer. Dit onderzoek wordt in 2022 verder voorbereid mede in relatie tot de evoluties voor het luik mobiliteit.

Naast dit onderzoek is er meer gericht overleg geweest voor de mogelijke verdere inrichting van de Dienstenzone Antwerpse Poort (ter hoogte van huidige Q8), het bedrijventerrein Terstraten in Ranst en Jacobsveld en Wommelgem. Met de betrokken partners wordt nu nagegaan welke zaken eventueel reeds kunnen worden meegenomen in het reeds opgestarte planningsproces voor de Groenpool, maar ook welke fasering er mogelijk is.

Voor de opvolging van de deelprogramma's uit het *spoor open ruimte* werd een overleg opgestart met de betrokken administraties (departement Omgeving, Agentschap Natuur en Bos Vlaamse Landmaatschappij, Vlaams Milieu Maatschappij en het departement Landbouw & Visserij). Het Agentschap Natuur en Bos en de Vlaamse Landmaatschappij werken de aanpak uit om te komen tot respectievelijk een realisatiestrategie en een grondenbank ter realisatie van de Groenpool Antwerpen. Hierbij wordt ook nagegaan of er verbanden kunnen worden gelegd met reeds bestaande grondenbanken zoals rond bebossing of de Blue deal, of er reeds voor bepaalde projecten kan worden geanticipeerd, bv in verband met eventuele compensaties en maatregelen bij de realisatie. Ondertussen startte het departement Omgeving met de voorbereiding van het ruimtelijk uitvoeringsplan (GRUP) voor de Groenpool. Tegelijk werd met Water-Link in mei 2021 een onderzoeksopdracht afgerond voor de inrichting van een mogelijk waterspaarbekken te Oelegem, inclusief een ecohydrologisch luik dat nodig is om alle mogelijkheden, inclusief de optie bedrijventerrein, scherp te krijgen. Alle aspecten rond het thema water werden verder in een intern onderzoek bekeken, en voor het thema landbouw wordt een LIS voorbereid door het DLV.

In eerste instantie wordt hiervoor toegewerkt naar een duidelijke kaart en een ruimtelijk programma. Hiervoor zal het studiebureau dat ook de ambitiefase van het complex project begeleidt worden gevraagd om deze kaart op te maken. Voor de Groenpool Antwerpen wordt vooralsnog meer in detail gekeken naar de mogelijke integratie van de deelprojecten Tappelbeek en Kapelleveld 2 (met evt Jacobsveld), het golfterrein Bossenstein te Ranst, de fietsnelweg, delen van de HOV-as, de dienstzone Poort Antwerpen, Terstraten en de Nieuwe Maasweg en omgeving in het programma.

De deelprogramma's van de drie sporen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. In het overleg zal bijgevolg (inhoudelijk en procesmatig) naar afstemming gezocht worden. Voor de **algemene afstemming en coördinatie** van alle deelprojecten uit het gebiedsprogramma met andere processen die lopen binnen het gebied werd dan ook het coördinatieoverleg Oostrand gestart, met een eerste bijeenkomst op 22 maart 2021 en een volgende eind juni. Dit overleg is een aanvulling op alle deeloverleggen die in de periode januari-mei werden georganiseerd met alle betrokken partners (lokale besturen, provincie, verschillende afdelingen binnen de Vlaamse overheid,...). Voor de bewoners werd er vanuit DB ENA geparticipeerd (door het departement Omgeving) aan een infoavond van de actiegroep Red de Keer.

Verdere **afstemming** van het gebiedsprogramma met andere geplande projecten in deze omgeving, zoals de (water-)Leidingstraat Viersel – Walem, de Leidingstraat Antwerpen-Ruhrgebied, de Tweede Spoorontsluiting Zeehaven Antwerpen, de strategische projecten Kleine Nete en Zuidrand Antwerpen is in de komende maanden voorzien.

De informatie uit alle verschillende onderzoeken en overleg zal in het najaar 2021 verzameld en verwerkt worden. Op basis hiervan zal een tussentijdse stand van zaken van het gebiedsprogramma en de realisatiestrategie voor de Groenpool Antwerpen met een voorstel van beslissing voor bijsturing worden voorgelegd aan de Vlaamse Regering.

Genk-Zuid West + Termien + Kaatsbeek

Omwille van nieuwe inzichten en het juridisch wankel karakter van de mogelijke besluitvorming was reeds het Dagelijks Bestuur Ena beslist om dit traject te hervatten volgens de nieuwe geïntegreerde procedure. Hiervoor zal in eerste instantie een voorstel voor een bijgesteld programma worden opgemaakt. Het kabinet Omgeving heeft als voorzitter van het DB ENA in samenspraak met de andere beleidsverantwoordelijken polshoogte genomen aangaande het standpunt van het lokale bestuur (de gemeente Diepenbeek) op 3 december 2020. Er is gebleken dat de gemeente over de verdere ontwikkeling van het gebied een andere visie heeft en de voorkeur heeft om het economische programma op deze site beperkt tot onbestaande te houden. Niettemin werd de bereidheid getoond om tot overleg over te gaan op administratief niveau. Daarom zal als eerstvolgende stap op administratief niveau worden nagegaan waar de beleidsvisies raakvlakken hebben en welke mogelijkheden er zijn naar verzoening en verdere besluitvorming. Dit zal dan met de gemeente opnieuw worden besproken.

2.3. ANDERE RELEVANTE PRIORITAIRE INITIATIEVEN

ENA Poort West-Limburg (cluster Ravenshout)

In het afgelopen jaar werd er vanuit het DB ENA door het departement Omgeving en VLAIO een initiatief gelanceerd om samen met de verschillende stakeholders verenigd in een projectgroep, waaronder ook de gemeenten Beringen, Ham en Tessenderlo, de bedrijven Borealis en Primagaz, de provincie, de POM Limburg en Essencia een onderzoekstraject op te starten om een oplossing te vinden voor verschillende aspecten en vragen in dit gebied: ENA Poort West-Limburg. Enkele complexe vergunningsaanvragen lagen hieraan de basis, en met name het aspect van de externe veiligheid (groepsrisico) is hierin cruciaal. Het onderzoekstraject omvat verschillende onderwerpen, deelopdrachten en trekkers.

In de projectgroep werd, ook na terugkoppeling met de respectievelijke besturen een belangrijk gezamenlijk engagement aangegaan:

De partners zullen “de volgende stap gezamenlijk zetten en zich engageren om hieraan verder mee te werken met als doel procedurele tegenstellingen op te lossen en te komen tot realistische scenario’s en een gedragen strategie (aanpak) naar uitvoering en afspraken voor de gecoördineerde inzet van instrumenten en het uitgiftebeleid.”

Intussen werd er met het bureau m-Tech een stap doorlopen om het groepsrisico van de aanwezige Seveso-inrichtingen snel te kunnen evalueren bij ontwikkelingen of plannen in de omgeving. Een ‘tool’ helpt de betrokken overheden nu om het groepsrisico bij nieuwe vragen van investeerders te kunnen inschatten. Verder zijn er stappen gezet om de verschillende standpunten en belangen te verenigen. Eind 2020 werd een volgende deelopdracht, zijnde de uitwerking van een ruimtelijk-economische strategie voor deze cluster gegund aan het de studiebureaus City D/BUUR/Kenter. Deze studie loopt momenteel. In overleg met de verschillende partijen wordt toegewerkt naar enkele realistische scenario’s voor de toekomstige verdere ontwikkeling van het gebied.

Voorgaande zaken worden ineens opgepikt en afgetoetst in een parallel overleg van de ‘Werkgroep Governance’, waar er stappen worden gezet om samen met de gemeenten en de provincie te komen tot een professionalisering en aanpak voor de ENA Poort West-Limburg, waaronder via gemeenschappelijk uitgiftebeleid in een gezamenlijk uitgiftecomité, en na te gaan op welke manieren dit vlot zou kunnen worden georganiseerd in de toekomst.

Het onderzoekstraject dient eveneens als pilootproject, zowel naar aanpak als naar mogelijk resultaat. Na een eerste overleg in januari zijn de gemeenten gestart met een eerste werkvergadering. Naar aanleiding daarvan zijn de gemeenten als eerste stap gestart met een inventarisatie van de momenteel geldende verkoopvoorwaarden op relevante percelen, om hier middels actualisatie in de toekomst meer op te kunnen sturen. Dit wordt sterk mee opgevolgd vanuit de betrokken kabinetten omdat, en dat is ook een aspect in het onderzoekstraject, het tevens de bedoeling is om na te gaan of er aanpassingen aan de regelgeving ter zake nodig zijn.

Dit traject zal in de komende maanden worden geïntensifieerd, op haalbaarheid afgetoetst en leiden tot een gecoördineerde aanpak voor de uitvoering, met inbegrip van financiële mechanismes, een ruimtelijke economische strategie dat rekening houdt met de externe veiligheid, en besluitvorming voor deze complexe ENA cluster. Daarna worden de conclusies verder beleidsmatig met de lokale overheden afgetoetst en voor verdere besluitvorming voorgelegd aan de betrokken besturen.

Leidingstraat Antwerpen - Ruhrgebied

In 2015 besliste de Vlaamse Regering om de ENA-actie rond buisleidingen terug te activeren en met name te zoeken naar een Leidingstraat doorheen het ENA. Voor het reserveren van dergelijke leidingstraat van de Antwerpse Haven tot het Ruhrgebied in Duitsland, werd in eerste instantie een breed voortraject en onderzoek (zie website www.vlaanderen.be/ena) gehouden. De conclusies van dit voortraject en een voorstel van het vervolgtraject werden op 20 maart 2020 aan de Vlaamse Regering medegedeeld. Voor het Vlaamse grondgebied is intussen een geïntegreerd planproces opgestart voor de opmaak van een Gewestelijk Ruimtelijk Uitvoeringsplan (GRUP) ‘Leidingstraat Antwerpen-Ruhr (Geleen)’. Het plan heeft als doelstelling om de vereiste planologische basis te creëren voor de realisatie van een leidingstraat (via een reservatiestrook) voor ondergrondse pijpleidingen van minstens nationaal belang tussen de zeehaven van Antwerpen en Geleen (NI) met een aantakking naar de chemiecluster Geel, Meerhout, Beringen en Tessenderlo. Er wordt gestreefd naar het reserveren van een strook van 45 meter breed. Dit proces wordt door de verschillende betrokken beleidsdomeinen in het ENA getrokken, en er zal ten behoeve van dit proces een samenwerkingsovereenkomst opgemaakt worden tussen de betrokken Vlaamse partners en de Haven van Antwerpen. Het overleg hiervoor is momenteel nog lopende.

De Vlaamse Regering keurde de startnota op 18 december 2020 goed. Hierover werd publieke inspraak georganiseerd die liep van 2 maart tot en met 30 april 2021. Er werden publieke participatiemomenten (webinars) georganiseerd op 25 maart, 30 maart, 6 april, 8 april, 13 april, 15 april, 20 april en 22 april 2021. Er werden in totaal zo'n 4.300 inspraakreacties ingediend. Momenteel verwerkt het planteam alle adviezen en inspraakreacties en zal worden nagegaan hoe er zal worden verder gewerkt.

Stand van zaken bestemd aanbod (watergebonden) bedrijventerreinen langs het ENA

In het DB ENA werd bij de besluitvorming rond Zolder Lummen Zuid vastgesteld dat er een grote behoefte bestaat aan een toegankelijk overzicht van het bestaande aanbod van bedrijventerreinen in het ENA, met inbegrip van de stand van zaken van de in het kader van het ENA bijgekomen bestemde terreinen. VLAIO heeft zich geëngageerd om dit via een monitoringtool in kaart te brengen. Deze tool is rechtstreeks gelinkt aan het GIS-bedrijventerreinen waarvoor VLAIO authentieke bron is. De accurateheid van de gegevens – bijvoorbeeld om ook rekening te houden met recente concessies - is deels afhankelijk van de terreinbeheerders, in het kader van het decentraal medebeheer van het GIS-bedrijventerreinen.

De tool geeft een overzicht van alle bedrijventerreinen langs het ENA, ook de terreinen die oorspronkelijk niet werden opgenomen in het ENA-planningsproces. Het is immers de bedoeling om een zo volledig mogelijk beeld te krijgen. Voor elk terrein kan nagegaan worden hoeveel grote (van diverse oppervlaktes) en kleine kavels er momenteel te huur of te koop of voor concessie aangeboden worden. Interessant is dat dit ook kan nagegaan worden voor het potentieel beschikbaar aanbod. Dat zijn alle percelen die nog onbebouwd zijn maar niet worden aangeboden, bijvoorbeeld omdat er eerst nog infrastructuur moet worden aangelegd om ze te ontsluiten of omdat er knelpunten zijn om ze te kunnen (her)ontwikkelen of vermarkten. Sommige van deze knelpunten vergen evenzeer moeilijke afwegingen of beleidsbeslissingen, bijvoorbeeld omdat de desbetreffende percelen bebost zijn.

De tool nodigt m.a.w. uit om meer in diepte te kijken naar het huidig ruimtegebruik, het eigenaarschap, de motivatie voor ontwikkeling, de ontwikkelbaarheid en het beheer ervan, kortom een toetsing te doen aan de visie over het ENA-programma of om het ENA-gebiedsprogramma als dusdanig te actualiseren. In de eerste helft van 2021 werden alle elementen GIS-matig scherp gesteld tussen VLAIO en het departement Omgeving. Door dezelfde contour te gebruiken kunnen statistieken van departement Omgeving en de Vlaamse Waterweg nv in de toekomst gecombineerd worden met die uit het GIS van VLAIO. Een verdere validatie en afweging van de resultaten wordt in het tweede deel van 2021 verwacht. Deze informatie zal vanuit het DB ENA ook aan het publiek worden aangeboden, zodat eenieder met dezelfde gegevens kan werken.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen directe budgettaire impact voor de Vlaamse overheid.

Overeenkomstig artikel 43 §3 3° en artikel 31 §1 2° van het Besluit van de Vlaamse Regering 'Vlaamse Codex Overheidsfinanciën' van 17 mei 2019 is het advies van de Inspectie van Financiën respectievelijk het akkoord van de Vlaamse minister van Begroting niet vereist.

B. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen directe weerslag op het personeelskader en de personeelsbudgetten van de Vlaamse overheid.

C. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op de lokale besturen.

4. VERDER TRAJECT

De verschillende acties worden verder door het Dagelijks Bestuur van het Economisch Netwerk Albertkanaal (ENA) opgevolgd en zij zullen voor elk van de hogergenoemde acties de nodige stappen ondernemen richting de versterking van het ENA. De frequentie van opvolging is reeds hoger en wordt aangehouden. Zoals eerder voorzien zal er per kwartaal een rapportering worden voorgelegd aan de Vlaamse Regering. De volgende (derde) rapportering wordt verwacht voor 30.11.2021. Het doel blijft de effectieve realisatie in de loop van deze legislatuur.

De Vlaamse minister van economie, innovatie, werk, sociale economie en landbouw

Hilde CREVITS

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving,
Omgeving, Energie en Toerisme

Zuhal DEMIR

De Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken,

Lydia PEETERS